

ДОБРУДЖАНСКО ЗНАМЕ

DRAVEAN DOBROUDZAJAIP

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ СЪВЪТЪ

Урежда редакционенъ коиштетъ

Шел. на редак. № 368.

Единъ брой 30 ст.

АБОНАМЕНТЪ:

ЗА БЪЛГАРИЯ ГОДИШНО 40 ЛЕВА.
6 МЪСЕЦИ 20.
ВЪНШНОСТВО 1 година 60.
ЗА ОБЯВА СЕ ПЛАЩА ПО СПОРАЗУМЪНИЕ
УЛИЦА ЦАРЬ КРУМЪ № 15.—
ИЗЛИЗА СРЕДА И СЪБОТА

КУРСЪТЪ

на ромжиската политика.

Съ единъ жестъ, въ който театралността се смеси съ грамдоманията, букурешката агенция протелографира въ чужбина, че българската гимназия е била открита въ Силистра тържествено. Ромжиското правителство искаше да каже, че конвенцията за протежиране на меньшевистата се прилага; че за инородните елементи настъпва по-другъ от досегашния режимъ, че Ромжия, атакувана толкова безщадно, промъня курсътъ на досегашната политика, която се изразяваше въ мяка и тежки изпитания за българи, турци и други.

Ние, които никога не сме представали да бъдемъ скептици по работите въ Добруджа, бързаме да прѣдупрѣдимъ не само добруджанци, но и демократията въ чужбина, че ромжиското правителство и днесъ, както и вчера, слѣдва неуклонно своята политика.

на сандърдисване всички, които искаха да живѣятъ и се развишатъ свободно и независимо, на всички, които биха желали да иматъ свои училища, читалища, църкви, свои общински управления—съ една дума, като боляриство, да наредятъ сами собствените си работи.

Доказателствата сѫ на лице. Тѣхъ ние отбѣлѣзваме редовно до колкото колонитъ на вѣст-

ника позволява това.

Но какво по-голѣмо доказателство се иска отъ това, че днесъ въ България има десетки хиляди бѣженци зарѣзали и имотъ, и домашни и работа, за да се спасятъ отъ ужасите на едно невѣзможно положение? Какво по-силно доказателство отъ факта, че и днесъ бѣженци прииждатъ, че и днесъ по тѣхните лица се чете ужасътъ на прѣживяваното въ Добруджа?

Жандарми и войници и днесъ обикалятъ селата; и днесъ маже и жени изпитватъ грозотията на насилието, на заплахата, на побошата и арестите, на изнудванията и грабежите. И днесъ общинскиятъ работи се нареддатъ отъ назначени кметове и чиновници; и днесъ гаранция за никого не сѫществува. Дори изборите, които не давна станаха, се произвеждаха по досегашната система: съ подкупъ, тероръ, аести и побой. Та не е ли срамно да се констатира, че отъ Добруджа, гдѣто българи и турци сѫ грамадното большинство, имаме избрани само нѣколко депутати?

Личностите, управниците се мѣнятъ въ Ромжия. Системата, обаче, на управление си остава сѫщата. Това трѣба да се сковане отъ всички, които познаватъ тая система при Кантакузино, Ионеску, Братияну, Авереску и конкорсиумъ.

Дунавскиятъ въпросъ.

На 1 августъ ще почне да засѣдава въ Парижъ, съгласно ключените договори, една, тѣй наречена учредителна конференция за изработване обща конвенция за плавателните рѣки, между които е Дунавътъ. Тая конференция ще се погрижи да създадатъ границии за свободното плаване по рѣките за всички крайбрѣжни и некрайбрѣжни държави. Тя ще опреѣдѣли, какви работи ще трѣба да се извѣршатъ отъ краибрѣжните държави, както и таксите, които трѣба да се плащатъ. Въ тая конференция ще могатъ да пристъпватъ и побѣдените държави.

Въпросътъ за плаването по Дунава си има своя история, и новите наредби, които ще има да се създадатъ, не могатъ да игнориратъ досегашните наредби. За първи пътъ е признато, че плавателните рѣки, които минаватъ прѣзъ територията на нѣколко отдалени държали, трѣба да се

считатъ като общо владѣние на тия държави, на виенския конгресъ отъ 1815 година слѣдъ войните, които послѣдваха френската революция. И въ тоя конгресъ се положи началото, че плаването по такива рѣки е свободно за всички. Постановленията на този конгресъ, обаче, останаха неприложени за Дунава, защото Турция, които не бѣ взела участие въ конгреса, отказа да имъ се подчини.

Едва слѣдъ кримската война въ Парижкия договоръ отъ 1856 год. бѣ прието отъ додоларящите страни, че установеното въ Виенския конгресъ начало трѣба да се приложи и за Дунава, и за тая цѣль се създадоха двѣ комисии, едната ужъ врѣменна, наречена европейска комисия, а другата постоянна, наречена краибрѣжна. Послѣдната, които грѣбаше да бѫде постоянната, поради особната политика на Австро-Унгария, да запази правото за плаване само за краибрѣжните страни,

което значеше главно, ако не само за нея, че се състои. И врѣменната европейска комисия стана постоянна и извѣрши огромни работи, като прѣвърна плиткия Сулински рѣжавъ на Дунава въ морски каналъ. Берлинскиятъ договоръ отъ 1878 година, разшири дѣйствието на тая комисия съ участието на краибрѣжните държави да изработи правила за плаването, за рѣчната полиция и за надзора на Желѣзниятъ-врат до Галацъ. Изработените отъ комисията правила, обаче, останаха неприложени, пакъ поради стремежа на Австро-Унгария да играе опекунска роля и вънъ отъ своята територия. Съставянето на една краибрѣжна комисия, която се е прѣдвижала още съ Парижкия договоръ, не можа да стане по тая причина. И до началото на сегашната война службата по плаването се извѣршва поодвѣдно отъ всѣка отъ краибрѣжните държави. Срокътъ на европейската комисия въ нейния районъ първо отъ Галацъ, а посъдѣ (по рѣшение на Лондонската конференция отъ 1883 г.) отъ Браила до морето се продължи и до днѣнъ дѣшентъ.

Договорите, склучени въ Версайъ, Сенъ Жерменъ и Ньой признаватъ всички права на европейската комисия (само съставътъ ѝ се измѣня въ извѣстна степенъ) и вмѣсто проектираната още въ 1856 година съ Парижкия договоръ краибрѣжна комисия, прѣдвиждатъ да се създаде една международна комисия, въ съставъ отъ 2 представители на германския краибрѣжни държави (Вюртембергъ и Бавария), по 1 прѣ-

ставител на другите краибрѣжни държави (Австро-Унгария, Чехословашко, Югославия, Ромжия и България) и по единъ прѣставител отъ некраибрѣжните държави, които влизатъ въ европейската комисия на Дунава (Англия, Франция и Италия). Тая комисия ще издава всички наредби досѣдно плаването, пилотната служба и рѣчна полиция. До като се установятъ тия наредби комисията ще се рѣководи отъ условията, прѣдвидени въ договорите за миръ, споредъ които плаването ще бѫде свободно за всички държави и краибрѣжни; такси ще се взиматъ само толкова, колкото сѫ нужни, за да се покриятъ разноските за поддържане и подобрене плаването; и извѣршването на разни работи отъ краибрѣжните държави не трѣба да прѣни на плаването.

България се интересува главно отъ работата на тая комисия. Извѣршеното досега отъ европейската комисия отъ Браила до Сулина е нѣщо образцово. То показва, че когато има равноправие между прѣставителятъ, които влизатъ въ една международна комисия, може да се върши полезна работа. Краибрѣжната комисия не се състои, защото Австро-Унгария искаше да играе опекунска роля. Новопрѣдвидената международна комисия ще успѣе само при равноправността на нѣните членове. И нека се надѣваме, че тя ще почне да работи тъкмо върху тая основа.

Инженеръ Б. Морзовъ.

форма, неотговаря на фактътъ. Въ сѫщностъ атаката на Тутраканъ, се е разиграна по слѣдния начинъ: Щабътъ на опериращата въ Добруджа 3-а армия отначало проявява извѣстна резервираностъ спрѣмо едно нападение на укрѣпената ромжанска позиция при Тутраканъ. Вслѣдствие на това генералъ-фелдмаршалъ Макензенъ въ командирвал една офицеръ отъ своя щабъ до българската армия, съ поръчка да склони щаба да прѣдприеме нападението. Този германски офицеръ успѣлъ да убѣди начальника на 4-а българска дивизия, генерала Киселовъ, въ благоприятнѣ изгледи и голмата важностъ на нападението. Макаръ може-би българите и да не биха прѣдприели нападението безъ поддържката на германския отрѣдъ, се пакъ палмата на деня безъ съмѣнѣние се пада генералу Киселову, който, съ излагане на собствената си личностъ и въпрѣки голѣмитъ кървави загуби, първътъ дивизията си срѣщу неприятеля и наложилъ капитулацията на двѣ ромжански дивизии. Взимането съ прѣсякъ на Тутраканъ, което е струвало на българите нѣ-колько хиляди убити, се счита, че то съ пълно право, въ цѣла България, като свѣтъ славенъ денъ за българската ар-

мия. Първата годишнина на боя 4-а българска дивизия е могла съ право да чествува на самото бойно поле, кѫдѣто фелдмаршалъ фонъ Макензенъ е поздравилъ за българския Тутракански подвигъ".

Тая извадка е била изпратена отъ единъ виденъ германски финансъ и политически дѣвѣцъ, до единъ български офицеръ отъ запаса, придружена съ една много симпатично за насъ писмо, отъ кое то ние извлечимъ слѣдното: „... Между другото азъ съмъ на мнѣніе, че както за германци, така и за българи е наложително да събуждаме колкото е възможно по-малко споменитъ за войната; нали е важно за отношенията на двата народа да вперятъ погледъ въ бѫдащето и да подчертаватъ само общите интереси. Германия, индустриска страна, могатъ да се допълнятъ въ стопанско отношение, а пъкъ Дунавскиятъ путь най-частливо олеснява взаимните имъ търговски сношения. И отъ политическо гледище има много допирни точки: Директивите на външната политика и въ двѣте държави сѫ наскочени къмъ една обща целъ: съ милитарии съдства да се постигне ревизията на договора за миръ. Тази общност обаче трѣба и отъ двѣте страни да се признае и да й се прида подобаващо значение. Сега за сега, частъ отъ българския печат употребява единъ нелоубезенъ тонъ спрѣмо Германия, въ своето уважаване къмъ Антантата, като че ли иска да изкара бившиятъ съюзъ съ Германия като „недоразумѣние“, станало отъ взаимодѣйствието на злополучни фактори, или като дѣло на нѣколцина безсъвестни политици. Далечъ отъ менъ да не признавамъ трудното положение на България, но като добъръ и неизмѣнимъ приятел на вашата страна, азъ държа да сподѣля тѣзи мисли съ васъ".

Такива, макаръ и закъснѣла поради мъжните съобщения, исторически поправки, много до-принася за изглеждането на минали недоразумѣнія и ни доказватъ, че между малкото работи, които никой не може да ни отнеме, оставатъ — нашата бойна слава и спомените за честните ни усилия и жертвите въ евѣтовния катаклизъмъ.

H. H.

Организационни.
Какъщеларията на Женско-жителствия Комитетъ на Върховния Добруджански Съветъ въ София, както и редакцията и администрацията на в. „Добруджанско Знаме“ и „Moniteur Dobroudjain“ се помещава на ул. царъ Хрумъ № 15 телефонъ № 368.

Тутраканъ.

Подъ впечатление още на не-давна излезли извадки изъ спомени за извѣстна резервираностъ спрѣмо едно нападение на укрѣпената ромжанска позиция при Тутраканъ. Вслѣдствие на това генералъ-фелдмаршалъ Макензенъ въ командирвал една офицеръ отъ своя щабъ до българската армия, съ поръчка да склони щаба да прѣдприеме нападението. Този германски офицеръ успѣлъ да убѣди начальника на 4-а българска дивизия, генерала Киселовъ, въ благоприятнѣ изгледи и голмата важностъ на нападението.

Макаръ може-би българите и да не биха прѣдприели нападението безъ поддържката на германския отрѣдъ, се пакъ палмата на деня безъ съмѣнѣние се пада генералу Киселову, който, съ излагане на собствената си личностъ и въпрѣки голѣмитъ кървави загуби, първътъ дивизията си срѣчу неприятеля и наложилъ капитулацията на двѣ ромжански дивизии. Взимането съ прѣсякъ на Тутраканъ, което е струвало на българите нѣ-колько хиляди убити, се счита, че то съ пълно право, въ цѣла България, като свѣтъ славенъ денъ за българската ар-

ПОЛОЖЕНИЕТО

Напоследък упорито се шушне, какво между Ромжния и България тръбва да има разбирателство.

недоразумъният и прълпирните да се прѣмехнат? Та нима добруджанци немогат сами да наредят работите си? Нима тѣ не могат да образуват своя собствена държавица, съ свой собствен живот, развиващ се въ пътя на културата и демокрацията?

* * *

Да, това е не само възможно. То се налага. Иначе все ще останат черни точки между двѣтѣ съсѣдки;

Ромжнският вѣстници изтъкнаха, че е необходимо да се за-вържат по-тѣсни приятелски връзки между Ромжния и България. Французската преса е единодушна въ прѣцѣнката си — Ромжния да се разбере съ България.

* * *

Ние и другъ път сме говорили върху необходимостта България да се разбере съ Ромжния. Ябълката на раздора, обаче, Добруджа, прѣчи. Ище прѣчи. Защото тамъ сѫ напласти маса интереси. Е добрѣ, не е ли най-удобно Добруджа да биде свободна, независима, автономна държава, независима от Ромжния и България? Нѣма ли, въ такъвъ случай,

Изъ поробена Добруджа.

Вмѣсто свобода, наново тероръ. Нестигаха като че ли дѣсятки хиляди прогонени добруджанци българия, турци и др. още съ идването на ромжнската власт въ Добруджа. Ето вече наново се започна и прогонването на хората.

Днесъ пристигна тукъ Османъ Хасановъ и Сююмънъ Юсейновъ отъ с. Сърджиларъ Тутраканско и Еминъ Шамбовъ отъ с. Къзълджики Куртъ-Бунарско и двамина съ завидно положение прогонени само защото имъ дотегнало и откали да хранятъ и прѣвозватъ ромжнски жандарми всѣки денъ отъ село до село. Слѣдъ като биватъ арестувани и бити 24 часа, освобождават ги съ задължение, че непрѣменно на другиј денъ ще имъ доставятъ ъдене и съ каруците си заедно ще ги возятъ по селата. Ако да не живѣятъ въ Ромжния,

Опашени отъ тоя законъ, нещастните турци. — Защото това не било веднажъ, — избѣгватъ за спасение въ България, като оставили сѣмействата си на произвола на сѫдбата.

Това става днесъ, когато на всѣкїдѣ ромжнският агенти и комисарства проповѣдватъ, че свободата и спокойствие ще настѫпятъ... А тъкмо обратното се върши отъ жандармерия и вѣници.

Б.

Ето защо била дадена отчасти свобода въ Добруджа отъ г-на Авереску като министъ Прѣседателъ на Ромжнския кабинетъ отъ идването му на власт до свѣршването на изборите за народни прѣставители и сенатори въ Добруджа. Това блѣсна вече като ясень денъ, защо била тя. Всичката свобода е била за да мотатъ ромжнски управници да узнаятъ убѣждението на всѣки българинъ и турчинъ и споредъ убѣждението имъ да прилагатъ системата на тероръ.

Ето вече терора се започна още по-злѣ отколкото по-рано, Селата Айдемиръ, Сребърна, Полина, Кайнарджа, Алфатаръ и др. чисто български и частъ отъ турските села, прѣзъ време на изборите гласували сѫ за лѣви партии. Днесъ, обаче, изпитватъ тежестта на своя

свободенъ вѣтъ.

На групи се откарватъ селенѣ въ гр. Силистра, за да получаватъ чукове за трошене камъне по шосетата съ подигравка, че всѣки единъ трѣбвало да носи по 50 чука на гърба си, защото гласували съ бюлетината кукуве. Можели човѣкъ да си прѣдстави каква картина прѣдставлява всичко това? Само който е очевидецъ може да повѣрва. — Всичко мѣжко отъ 16 годишна възраст до най-старъ сѫ днесъ по шосетата на работа съ бой и псуви. Тѣ не могатъ безъ позволение да си отидатъ вечерно врѣме по домоветъ. И всѣкога съ подигравки: „чукuve искатъ, — кави чукuve! Вие сте большевици!“ Ромжнският управници се плашатъ много отъ большевизма.

Ето послѣдствията отъ дадените свободни права въ Ромжния отъ правителството на г-на Авереску. Това всичко става, защото е избранъ за народенъ прѣставителъ българинъ отъ гр. Силистра, Коста Стоевъ, младъ интелигентъ човѣкъ. —

III

Най-послѣ слѣдъ година и половина ромжнската власт се показва „справедлива“ и „милостива“. Прѣди 5—6 дни тя освободи арестуваните силистренски геаждани, Илия Божановъ, търговецъ и Маринъ Ивановъ учитель, които бѣха обвинени като бунтовници противъ ромжнската власт, разкарвани изъ затворите въ Браила, Галацъ, Кишиневъ, Кюстенджа и другацъ и изнудвани за пари до като бѣха скубани и отъ послѣднята пара.

IV

Едно ново изкуство за наказание на всѣки провиненъ българинъ и турчинъ, защото... не сѫ ромжнци. — Въ всѣки жандармерийски постъ почти по всички има села присобънъ механизъмъ за обтягане на човѣшкото тѣло и натискане лицето въ дѣска... Има вече хора които сѫ изпитали новото изобретение. До гдѣ ще се стигне Господъ знае.

Слѣдъ толкова клевенти хвърлени отъ страна на ромжнското правителство по адресъ на българите добруджанци, за

разни обири и убийства, извѣршени въ южна Добруджа, напослѣдъкъ на 3 май т. г. започнаха да са откриватъ злосторниците. Ето разкритията до сега. На 3 срѣчу 4 того ромжнската военна поща по пункта Силистра — Акъдънларъ състояща се отъ 3—4 войника замърка въ землището на с. Алфатаръ, кѫдѣто, вънъ отъ селото на 2—3 километра има кръчма за да прѣспява тамъ. Слѣдъ като стояли до извѣстно врѣме и пили залавяте съдържателя Начо Атанасовъ Чилингирски отъ с. Алфатаръ, почнали да го измѣжватъ и слѣдъ като му взели всички пари като нѣмаль повече единия отъ войниците застрѣлва Атанасова, който пада мъртвъ. Другаръ на събития сполучилъ да избѣга и съобщава на полицията въ с. Алфатаръ, обаче въ това врѣме убийците заминаватъ за Силистра, по пътя срѣща единъ турчинъ който се връща отъ Силистра. Изтезаванъ за пари, той бива убитъ отъ сѫщите. Прѣзъ дена на 4 того полицията стѫпила въ диритъ на убийците и съ помощта на спасения отъ кръчмарите, който можалъ да открие самия убиецъ между убийците войникъ ромжнски. Тази банда отъ разбойници е била на брой 37 души между които имало единъ Плотонеръ. Отъ тѣхъ до сега сѫ заловени 17 души, останалите се дирятъ още. Заловените сѫ извѣршили слѣдните обири и убийства: Цони Андрѣевъ силистренецъ, българинъ, убитъ въ мѣстността „Чаталь Кула“, продупченъ на около 40 мѣста съ ножъ и обранъ. Обира извѣршенъ презъ 1919 г. върху Акъдънларския околийски началникъ установено, че е дѣло на сѫщите, убийството на ромжнския войникъ жандаринъ при Акъ-Буноръ и Гюлеркъови извѣршено теже отъ сѫщите, за което пострадаха мнозина отъ селените и селото Гюлеркъови плати обезщетене около 10,000—20,000 леи.

Не е ли видно, че всички извѣршени до сега убийства и обири сѫ дѣло на ромжнската банда, нека клѣветниците ромжни прѣстанатъ да си служатъ съ клѣвети противъ добруджанецъ българинъ, защото българинъ има свой поминъкъ изкарва прѣхраната си и не е способенъ да върши обири и убийства. Той не е способенъ и да клѣвети или да изтезава чужди нему елементи. За такива подвизи сѫ способни само ромжнци, които прогонени 40000 добруджанци отъ родните имъ огнища да се скитатъ изъ чужбина немили — недраги.

Изъ Ромжния.

Букурешкиятъ в. „Избрѣнда“ отъ 20 юни обнародва уводна статия подъ заглавие: „Ние и България.“ Слѣдъ като припомня българското нападение срѣщу Сърбия въ 1915 г., както и поведението на България срѣчу Русия, вѣнцикътъ казва: Мирътъ съ Турция разбрѣрка въпроса за бѫдещите отношения между Ромжния и България. Всички български политически крѣгове сѫ противъ отстѫпването Тракия на Гърция, което отстѫпване, спорѣдъ кореспондента на „Танъ“, ще смущава на Балканитѣ.

Срѣчу Ромжния, България се показва въ миналото явна неприятелка. Прѣзъ време на мирнѣ прѣговори въ Парижъ, подъ булото на едно желано сближение съ Ромжния, българите водиха кампания противъ ромжните.

Дѣлжимъ да заявимъ, че една спогодба между Ромжния и България е възможна. Българ-

скиятъ прѣставителъ г. Недковъ, въ срѣщите, който е ималъ съ шефа на нацо правителство, е казалъ мнението на българска министър-прѣседателъ г. Стамболийски върху нуждата отъ едно ромжно-българско сближение.

Не се съмнявамъ въ добриятъ намерения на българската дипломация, но трѣбва да ни се докаже, че днешната й политика не е резултатъ за лошото положение и поради лишаването й отъ изходъ Егейското море и поради подозрението на целия Балкански полуостровъ.

Официозътъ на министра на външните работи г. Таке Ионеску, в. „Адѣвъръ“ отъ 20 юни пише: „Изглежда, че воденето военитѣ дѣйствия на Полша влизатъ въ една критическа фаза, и че Франция, която се интересува отъ князетъ на мрака.

Германските избори ни показватъ, какъ единъ народъ може да стане жертва на заблуденето, когато е раздѣленъ на множество партии, които се борятъ помежду си безъ благоприятенъ изходъ, безъ да се подигне между тѣхъ нѣкой прѣблодаещъ гласъ, безъ да може да се съгледа единъ добре опредѣленъ срамежъ.

До сега ние въ Англия избѣгнахме такава катастрофа. Тоя духъ на заблудене печели почва въ цѣлата вселена и само цѣрквите да спасятъ народа отъ единъ погромъ, ако продължава да се разпростира анархията на волята и на намѣренятията“.

бруджа, Рако Черна гора бѣ за-грабена отъ Сърбия, Добруджа изнемогва.

Пойдъ Джорджъ За Смѣтното врѣме.

При закриване на конференция на независимия галски съюзъ, Лойдъ Джорджъ е казалъ слѣдното:

„Всички християнски църкви трѣбва да създадатъ една атмосфера, която да направи възможни реформи, а невъзможно продължението на злото. Въ всички страни владѣе едно смущение и едно разногласие на възгледи, което парализира добрата воля. Тия дни, когато напушахъ Лондонъ, не тъкъмъхме да разискваме въ парламента за българизма, послѣдната възприета форма за агитации въ цѣлия свѣтъ отъ князетъ на мрака.

Постижката е за окайване. Както Франция, така и Полша, прѣди да се рѣшатъ на една полска акция противъ Русия, трѣбваше да разгледатъ по-добре положението и да се съвѣтватъ и съ ромжнското правителство, което сигурно би се произнесло противъ полската военна акция.

Сега

се

намирамъ

предъ

единъ

на

Франция,

ко

ко

и

Полша,

ко

ко

и

Франция,

ко

ко

и

Франция